

OBSAH

PREDSLOV	9
----------------	---

Úvodná časť

UDRŽATEĽNOSŤ INOVÁCIÍ V ROZVOJI SLOVENSKA

1 SMEROVANIE K ZVÝŠENIU PRODUKTIVITY ZNALOSTÍ.....	13
--	----

Prvá časť

ROZVOJOVÉ MODELY A UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ

2 NÁRODNÝ, EURÓPSKY A GLOBÁLNY RÁMEC V TVORBE ROZVOJOVÉHO MODELU SLOVENSKA.....	21
2.1 Národný a nadnárodný rámec ekonomického rozvoja Slovenska	21
2.2 Kontraproduktívne sily rozvojových procesov	21
2.3 Potreba aktívnej ochrany metakapitálu štátu a národa	22
2.4 Moc finančných turbulencií.....	22
2.5 Hľadanie systému úspešnej vývojovej cesty.....	23
2.6 Dominantnosť a podriadenosť v rámci Európy?.....	23
2.7 Obdobie strategického rázcestia/krízy spoločenského a ekonomického života	24
2.8 Za vyššiu mieru konkurencieschopnosti Európskej únie a jej štátov.....	25
2.9 Podmienky transformačného procesu. Špecifiká Slovenska – dôraz na ochranu zdrojov/národného bohatstva	26
2.10 Čína – nový globálny rozvojový pól.....	28
2.11 Za využitie Triple Helix modelu na Slovensku.....	29
2.12 Nevyhnutnosť inovácií a kreativity slovenskej ekonomiky a jej nadstavby	30
2.13 Podmienka poznatkovo orientovanej spoločnosti: vysoká kvalita vzdelávania.....	31
2.14 K budúcnosti poznatkovo orientovanej spoločnosti	33
2.15 Európsky integračný proces a úloha Slovenska	33
2.16 Dôsledky lavín v monetárnej sfére.....	34
2.17 Podpora investícií do infraštruktúry.....	35
2.18 Nevyhnutnosť reálnych rastových programov	36
2.19 Slovensko nie je izolovaný ostrov.....	37
2.20 Integrita a efektívnosť etického, ekonomického a politického prostredia	39
2.21 Kultúra a umenie v nadväznosti na ekonomický a politicko-spoločenský vývoj	40
2.22 Selekcia a výber finálnych prístupov	40
3 J. M. KEYNES A J. A. SCHUMPETER V EKONOMICKEJ VEDE	42
3.1 J. M. Keynes a keynesovská revolúcia.....	42
3.2 Keynesova teória efektívneho dopytu.....	42
3.3 Schumpeterov systém.....	45

3.4	Ekonomický vývin spoločnosti – hospodárske cykly	46
3.5	Transformácia ekonomiky – nová spoločnosť budúcnosti.....	50
3.6	J. M. Keynes – J. A. Schumpeter	53
3.7	J. A. Schumpeter – K. Marx.....	53
	Záver	55

Druhá časť

FIŠKÁLNA A MENOVÁ POLITIKA

4	GLOBALIZÁCIA SVETOVEJ EKONOMIKY A JEJ VPLYV NA VÝVOJ EKONOMIKY SR.....	59
4.1	Globalizácia ako proces formovania celosvetovej ekonomiky	60
4.2	Úloha štátu v ekonomickej teórii	64
4.3	Vplyv porúch finančného systému na ekonomiku	69
	Záver	83
5	VÝVOJ FIŠKÁLNEJ A MENOVEJ POLITIKY AKO VÝZNAMNÝCH SÚČASTÍ HOSPODÁRSKEJ POLITIKY Z ASPEKTU SLOVENSKA	85
5.1	Vývoj menovej politiky a fiškálnej politiky na Slovensku	86
5.2	Hospodárska a menová únia a napĺňanie cieľov stratégie Európa 2020.....	93
5.3	Viacročný rozpočet Európskej únie a hospodársky rast z aspektu Slovenska	96
	Záver	99

Tretia časť

VÝZNAM ODVETVÍ (SEKTOROV) Z HĽADISKA UDRŽATEĽNOSTI A INOVÁCIÍ

6	ROZVOJOVÝ POTENCIÁL SLOVENSKÉHO POĽNOHOSPODÁRSTVA A VIDIEKA.....	105
6.1	Metodické prístupy.....	105
6.2	Priority poľnohospodárskej výroby a rozvoja vidieka	106
6.3	Využívanie strategického manažmentu slovenskými agromanažérmi	107
6.4	Ľudské zdroje v slovenskom poľnohospodárstve	109
6.5	Základné východiská rozvoja slovenského vidieka	111
6.6	Nevyhnutosť oživenia vidieckych aktivít v nových ekonomických podmienkach	114
6.7	Investície do vidieckej infraštruktúry.....	115
6.8	Význam diverzifikácie pre rozvoj slovenského vidieka.....	116
6.9	Príležitosti vychádzajúce z obnoviteľných zdrojov energie.....	118
6.10	Príležitosti vyplývajúce z prispôsobovania sa dosahom klimatických zmien	119
6.11	Zvýšenie pridanej hodnoty pri výrobe potravín, rast ich kvality a speňažovanie	120
	Záver	121

7 KOOPERÁCIA RETAILU A TURIZMU AKO INOVAČNÝ NÁSTROJ PODPORY REGIONÁLNEHO ROZVOJA	123
7.1 Predpoklady hospodárskych odvetví cestovný ruch a obchod pre intenzívnejšiu kooperáciu	123
7.2 Región, turistický región, destinácia cestovného ruchu, marketingový manažment turistickej destinácie	132
7.3 Potenciál turistických regiónov Slovenska	135
7.4 Kooperácia a koordinácia.....	135
Záver	145
8 MALÉ A STREDNÉ PODNIKY A ICH MIESTO V EKONOMIKE EÚ	146
8.1 Dôležitosť spolupráce MSP v rámci európskeho priestoru.....	147
8.2 Dôvody kooperácie	149
8.3 Európska charta pre malé a stredné podniky.....	150
8.4 Nová definícia malých a stredných podnikov	151
8.5 Zánik MSP.....	152
8.6 Možné predchádzanie zániku malých a stredných podnikov.....	152
8.7 Proces inovácií v malých a stredných podnikoch	153
8.8 Zdroje financovania, ktoré boli použité na rozvoj inovácií – vlastné, cudzie	160
Záver	175

Štvrtá časť

BEZPEČNOSŤ V GLOBÁLNO M KONTEXTE

9 NELINEARITA A CHAOS V SPOLOČENSKOM VÝVOJI	179
9.1 Význam nerovnováhy v spoločenskom vývoji	187

Piata časť

VZDELÁVANIE, VÝVOJ A INOVÁCIE (VEDOMOSTNÝ TROJUHO L NÍK SLOVENS KA)

10 PROBLÉMY PRIPRAVENOSTI SLOVENS KA NA REALIZÁCIU DOKUMENTU EURÓPA 2020	197
10.1 Strategické ciele Európskej únie do roku 2020.....	197
10.2 Program Horizont 2020.....	198
10.3 Iniciatíva Inovácie v Únii.....	199
10.4 Inteligentný rast a inteligentná špecializácia	200
10.5 Inovačné partnerstvá	203
10.6 Situácia na Slovensku	203
10.7 Vzdelávanie a inovácie v EÚ a na Slovensku	205
10.8 Výsledky expertízy slovenského vysokého školstva	207
10.9 Digitálne predpoklady rozvoja výskumu a vývoja	208
10.10 Základné nedostatky národných inovačných systémov v Európe	209
10.11 Požiadavky na intenzitu vedy a výskumu v členských krajinách EÚ	212
Záver	214

11	ODHAĽOVANIE, BUDOVANIE A OCHRANA METAKAPITÁLU	217
11.1	Podstata a funkcia metakapitálu jednotlivca	222
11.2	Podstata a úloha spoločne využívaného metakapitálu	232
11.3	Ďalšie výzvy pre rozvoj metakapitálu.....	234
12	SÚČASNÝ STAV ZNALOSTNEJ EKONOMIKY V SR V ZÁVISLOSTI OD PODNIKATEĽSKÉHO PROSTREDIA A VZDELANIA	237
12.1	Znalostná ekonomika a jej všeobecné črty	237
12.2	Charakteristika podnikateľského prostredia v SR.....	238
12.3	Podnikateľské prostredie a znalostná ekonomika	240
12.4	Zvyšovanie nezamestnanosti s prihliadnutím na nezamestnanosť mladých ľudí	241
12.5	Vzdelanie ako jeden z indikátorov znalostnej spoločnosti	243
12.6	Národný program reforiem SR v roku 2012 – 2014	246
12.7	Nové poslanie vzdelania	247
12.8	Inštitucionálna a finančná podpora vzdelania	248
12.9	Zmeny v podnikateľskom prostredí s prihliadnutím na nezamestnanosť mladých ľudí	249
12.10	Znalostná ekonomika a využívanie eurofondov.....	251
	Záver	252
13	UDRŽATEĽNOSŤ HODNÔT A HODNOTY UDRŽATEĽNOSTI	254
13.1	Spoločnosť poznania v kontexte kultúry a hodnôt.....	255
13.2	Hodnoty trvalej udržateľnosti	260
13.3	Európske hodnoty v kontexte univerzálnych hodnôt.....	263
13.4	Hodnoty v kríze postmoderného sveta.....	266
13.5	Európska únia ako nový model?	271
	Záver	274
	LITERATÚRA	279
	ABSTRACTS	297
	O AUTOROCH	304

PREDSLOV

„Trvalo udržateľný rozvoj je taký rozvoj, ktorý uspokojuje potreby súčasnosti bez toho, aby obmedzoval možnosti budúcich generácií uspokojiť ich potreby.“

Vysoká škola ekonómie a manažmentu verejnej správy v Bratislave v desiatom roku svojej existencie vydáva monografiu, ktorá vznikla ako reakcia na aktuálne a akútne problémy hospodárskeho života a spoločenského rozvoja na Slovensku, ale aj na celom svete.

Monografia sa zamerala na otázku znalostnej spoločnosti a ekonomiky z hľadiska inovácií v kontexte trvalo udržateľného rozvoja. Najmä otázka trvalej udržateľnosti ľudskej civilizácie je téma v súčasnosti nanajvyšš aktuálna. Trvalo udržateľný rozvoj je taký spôsob rozvoja ľudskej spoločnosti, ktorý dáva do súladu hospodársky a spoločenský pokrok s plnohodnotným zachovaním životného prostredia pre súčasné a budúce generácie. Medzi hlavné ciele trvalo udržateľného rozvoja patrí zachovanie životného prostredia pre ďalšie generácie v čo najmenej pozmenenej podobe. Naša civilizácia a ekonomický rozvoj nadobudli od čias priemyselnej revolúcie výrazne neregulovaný charakter, čo v súčasnosti predstavuje nebezpečenstvo pre život budúcich generácií a civilizáciu na Zemi.

Realizácia snáh o trvalo udržateľný rozvoj môže byť začiatkom zrýchleného, hlbokého a celosvetového prechodu na ekologické hospodárstvo, ktoré generuje rast, vytvára pracovné miesta a odstraňuje chudobu prostredníctvom investícií do prírodného kapitálu a jeho ochrany, od ktorého závisí dlhodobé prežitie našej planéty. Zároveň môže odštartovať potrebnú reformu medzinárodného riadenia udržateľného rozvoja. Aplikácia inovácií do hospodárskej politiky predstavuje jednu z možností, ako nevyčerpávať životné prostredie a na druhej strane dosahovať hospodársky rast s pridanou hodnotou.

Európska únia reagovala na globálnu krízu súčasného sveta svojou novou stratégiou Európa 2020, ktorou sa má počas nasledujúceho desaťročia zabezpečiť hospodársky rast. Stratégia má za cieľ, aby sa v jej krajinách vybudovalo inteligentné, udržateľné a inkluzívne hospodárstvo. Za hlavné ciele považuje zmeny klímy a odstránenie chudoby a sociálneho vylúčenia, t. j. aspoň o 20 miliónov znížiť počet osôb, ktorým hrozí chudoba a sociálne vylúčenie. Všetky členské štáty EÚ vrátane Slovenskej republiky prijali vlastné vnútroštátne ciele v každej z týchto oblastí. Slovenská republika prijala na plnenie svojich medzinárodných záväzkov oblasti trvalo udržateľného rozvoja v októbri 2001 Národnú stratégiu trvalo udržateľného rozvoja.

Súčasná situácia vo svete jasne ukazuje, že dnešné chápanie výroby a spotreby je trvalo neudržateľné. V jednotlivých sférach hospodárstva a spoločenského života sa